

I ZASTĘPCA
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI

Warszawa, dnia 19 sierpnia 2025 r.

EK - 8171/2025

Pan Wojciech BRZozowski

Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich

Szenaryj Perce Ministrie

W odpowiedzi na wystąpienie z dnia 11 lipca 2025 r. (KMP.570.1.2024,KS) w sprawie umożliwienia przedstawicielom Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur, zwanego dalej „KMPT”, dostępu do nagrań audio-video (monitoringu) po opuszczeniu przez wizytujących budynku Policji w ramach uprawnień dostępu do wszelkich niezbędnych informacji podczas wizytacji jednostek organizacyjnych Policji wskazać należy, iż w niniejszej sprawie wyrażone zostało stanowisko w piśmie do Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 22 lutego 2023 r. l.dz. Kpp-1993/623/2023 i stanowisko to pozostaje aktualne.

Odnosząc się do przedstawionego obecnie wystąpienia wskazać należy, iż niniejsze wystąpienie po raz kolejny:

- 1) wyraża niezgodne ze stanem faktycznym twierdzenia dotyczące tego, iż Policja utrudnia przedstawicielom Biura RPO realizującym zadania KMPT realizację tych zadań w tym skuteczną prewencję tortur oraz narusza zasadę współpracy z RPO w tym zakresie, podczas gdy Policja, w tym jednostki organizacyjne Policji wymienione w wystąpieniu, zapewnia Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz upoważnionym przedstawicielom Biura Rzecznika Praw Obywatelskich realizującym zadania KMPT dostęp do dokumentacji zawierającej informacje dotyczące osób zatrzymanych przebywających w miejscach zatrzymania w jednostkach organizacyjnych Policji, w tym do materiałów audiowizualnych, audio lub wideo mogących zawierać informacje dotyczące liczby osób pozbawionych wolności w tych miejscach lub informacje dotyczące traktowania tych osób, jak również informacje o warunkach ich zatrzymania zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami art. 19 i 20 Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz.U. z 2007 r. nr 30, poz. 192), zwanego dalej „Protokołem do Konwencji w sprawie zakazu tortur” oraz zgodnie z przepisami art. 13, 17 ust. 1 i 2 oraz art. 17c ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2024r. poz. 1264), zwanej dalej „ustawą o RPO”;
- 2) zmierza do pozyskiwania wbrew obowiązującym przepisom prawa przez przedstawicieli RPO realizujących zadania KMPT kopii nagrań materiałów audiowizualnych i innych dokumentów dotyczących informacji, o których mowa w art. 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu

tortur, w tym co istotne zawierających również informacje o innych osobach aniżeli osoby zatrzymane wychodzących poza zakres wynikający z tego przepisu ww. Protokołu, podczas gdy takie uprawnienie do uzyskiwania przez KMPT podczas wykonywania jego mandatu kopii materiałów audio, wideo lub audiowizualnych oraz innych dokumentów nie jest ustanowione w przepisach art. 19 i 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur, ani w przepisach art. 13, 17 ust. 1 i 2 oraz art. 17c ustawy o RPO oraz w sytuacji gdy uprawnienie do uzyskiwania kopii takich materiałów lub dokumentów nie jest tożsame z uprawnieniem do uzyskiwania dostępu do informacji dotyczących liczby osób pozbawionych wolności w tych miejscach lub informacji dotyczących traktowania tych osób, jak również informacji o warunkach ich zatrzymania, a co się z tym wiąże uprawnienie do uzyskiwania kopii wskazanych materiałów lub dokumentów jest odrębnym uprawnieniem, które nie zostało ukonstytuowane w Protokole do Konwencji w sprawie zakazu tortur oraz w ustawie o RPO.

Należy podkreślić, iż stanowisko Policji dotyczące zasad dostępu do materiału audio-video na potrzeby zadań służbowych KMPT, a także do materiałów audio lub video, czy też do innych dokumentów zawierających informacje o osobach zatrzymanych przedstawicielom Rzecznika Praw Obywatelskich w związku z wykonywaniem zadań KMPT wyrażone w wystąpieniu Zastępcy Komendanta Głównego Policji do Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 22 lutego 2023 r. l.dz. Kpp-1993/623/2023 jest w pełni zasadne i aktualne jak również prawidłowe w świetle obowiązujących przepisów prawa, które nie przyznają Rzecznikowi Praw Obywatelskich i przedstawicielom KMPT w ramach realizacji zadań KMPT wynikających z art. 19 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur, tj. w ramach wizytacji jednostek organizacyjnych Policji jako miejsc zatrzymań w rozumieniu art. 4 niniejszego protokołu oraz stosownie do związanych z tym uprawnień wynikających z art. 20 tego protokołu, prawa do żądania udostępnienia (wydania), przekazania lub uzyskania przez Rzecznika lub jego przedstawicieli oryginałów lub kopii dokumentów niezależnie od ich formy tj. papierowej lub elektronicznej, lub kopii materiałów audiowizualnych, wideo lub audio, w tym kopii zapisów nagrań z monitoringu jednostek organizacyjnych Policji, zapisów nagrań z SAP paralizatora lub z innych urządzeń lub sprzętów, na których taki materiał został zarejestrowany i utrwalony.

Wskazać należy, iż w obecnym wystąpieniu z dnia 11 lipca 2025 r., o którym mowa na wstępie, ale także w wystąpieniu Rzecznika z dnia 26 lutego 2024 r. do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, a także w przywołanej w tych pismach opinii Podkomitetu ONZ ds. Zapobiegania Torturom oraz Innemu Okrutnemu, Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (dalej „SPT”) również nie wskazano na prawo Rzecznika oraz przedstawicieli KMPT w zakresie żądania udostępnienia (wydania), przekazania lub uzyskania przez Rzecznika lub jego przedstawicieli oryginałów lub kopii dokumentów niezależnie od ich formy tj. papierowej lub elektronicznej, lub kopii materiałów audiowizualnych, wideo lub audio, w tym kopii zapisów nagrań z monitoringu jednostek organizacyjnych Policji, zapisów nagrań z SAP paralizatora lub z innych urządzeń lub sprzętów, na których taki materiał został zarejestrowany i utrwalony.

W kontekście powyższego należy zauważyć, iż stosownie do art. 19 ww. Protokołu, krajowym mechanizmom prewencji przyznaje się uprawnienia co najmniej do: regularnego sprawdzania sposobu traktowania osób pozbawionych wolności w miejscach zatrzymań określonych w artykule 4, w celu wzmocnienia, jeśli to niezbędne, ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, nieludzkim lub poniżającym traktowaniem albo karaniem (lit. a), przedstawiania rekomendacji właściwym władzom w celu poprawy traktowania oraz warunków osób pozbawionych wolności i zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, mając na uwadze odpowiednie normy Organizacji Narodów Zjednoczonych (lit. b), przedstawiania propozycji i uwag odnośnie do obowiązujących oraz projektowanych przepisów prawnych (lit. c).

Ponadto zgodnie z art. 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur, w celu umożliwienia krajowym mechanizmom prewencji wypełniania ich mandatu Państwa Strony niniejszego protokołu podejmują się przyznać im:

- a) dostęp do wszystkich informacji dotyczących liczby osób pozbawionych wolności w miejscach zatrzymań określonych w artykule 4, jak również liczby miejsc i ich położenia,
- b) dostęp do wszystkich informacji dotyczących traktowania tych osób, jak również warunków ich zatrzymania,
- c) dostęp do wszystkich miejsc uwięzienia, ich instalacji i urządzeń,
- d) możliwość odbywania prywatnych rozmów bez świadków z osobami pozbawionymi wolności, bądź osobiście, bądź poprzez tłumacza, jeśli uznane to zostanie za niezbędne, jak również z każdą inną osobą, co do której krajowy mechanizm prewencji uzna, że może ona dostarczyć stosownych informacji,
- e) swobodę wyboru miejsc, które zechce odwiedzić, oraz osób, z którymi zechce odbyć rozmowy,
- f) prawo kontaktowania się z Podkomitetem do spraw prewencji, przesyłania mu informacji oraz spotykania się z nim.

W kontekście przytoczonych przepisów art. 19 i 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur wskazać należy, iż „wizytacja KMPT miejsca zatrzymania”, tj. sprawdzanie sposobu traktowania osób pozbawionych wolności w miejscach zatrzymań określonych w artykule 4, w celu wzmocnienia, jeśli to niezbędne, ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, nieludzkim lub poniżającym traktowaniem albo karaniem, jak również dostęp do informacji i do miejsca zatrzymania miejsc uwięzienia, ich instalacji i urządzeń (tj. dostęp, o którym mowa w art. 20 lit. a-c ww. Protokołu) nie ma charakteru nieograniczonego w czasie i przestrzeni jak wskazuje Rzecznik w swoim wystąpieniu (str. 2) lecz jest ograniczona właśnie co do miejsc, których może dotyczyć, gdyż mają to być miejsca zatrzymań w rozumieniu art. 4 ust. 1 ww. Protokołu, a nie jakiegokolwiek miejsca, natomiast dostęp do informacji i do miejsc uwięzienia, ich instalacji i urządzeń odnosi się do samej wizytacji miejsca zatrzymania w rozumieniu art. 19 ww. Protokołu, a nie do jakichkolwiek czynności poza wizytacją miejsca zatrzymania.

Dodać należy, iż pojęcie „wizytacja” zgodnie ze Słownikiem Języka Polskiego oznacza „kontrolną wizytę władz zwierzchnich w podlegającej im placówce; czy też komisję dokonującą takiej kontroli”. Sama definicja wskazuje na to, iż wizytacja ma określony zakres co do czasu i miejsca, w którym jest przeprowadzana, co de facto odpowiada wizytacji, o której mowa w art. 19 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur. Nie ulega wątpliwości, iż w zakres wizytacji KMPT wchodziły czynności związane z przygotowaniem się do tej wizytacji oraz czynności związane ze sporządzeniem raportu po dokonanej wizytacji, jednakże mając na uwadze art. 20 ww. Protokołu oraz art. 17c ustawy o RPO nie oznacza to jednak, że w ramach takich czynności, występuje możliwość żądania przez Rzecznika oraz przedstawicieli RPO przekazania kopii danych osobowych, w tym w postaci kopii materiałów audiowizualnych, materiałów audio lub wideo lub innych dokumentów zawierających takie dane osobowe, gdyż wykracza to poza uprawnienia wynikające z tych przepisów.

Jednocześnie wskazać należy, iż art. 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur nie wprowadza żadnych ograniczeń co do tego kiedy przedstawiciele KMPT mają uzyskać dostęp do wskazanych informacji, a jedynie stanowi, że Państwa Strony mają umożliwić KMPT wykonanie swojego mandatu, na co wskazuje Rzecznik w swoim wystąpieniu. Jednakże art. 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur w związku z art. 19 niniejszego protokołu oraz art. 17c ustawy

o RPO nie wskazuje na nieograniczone prawo przetwarzania wszelkich informacji, w tym danych osobowych, przez przedstawicieli KMPT niezależnie od miejsca i czasu, w którym przedstawiciele KMPT żądają określonych informacji oraz niezależnie od osób, których dotyczą przeprowadzone czynności lecz jest ograniczone co do wizytacji miejsca zatrzymań w rozumieniu art. 4 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur oraz zakresem dostępu do informacji i do miejsc, o których mowa w art. 20 niniejszego protokołu, a także ograniczone co do osób, których dostęp do informacji ma dotyczyć, tj. osób zatrzymanych w rozumieniu art. 4 ww. Protokołu. Dostęp ten nie ma zatem nieograniczonego charakteru i nie dotyczy wszelkich informacji i danych osobowych utrwalonych na dokumentach lub materiałach audiowizualnych, audio lub wideo, a co więcej nie wskazuje na prawo do uzyskiwania kopii dokumentów i takich materiałów zważywszy zwłaszcza, że w dokumentach i materiałach tych są zawarte i utrwalone informacje i dane osobowe wykraczające poza informacje, o których mowa w art. 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur, a co się z tym wiąże wykraczające poza prawo do przetwarzania danych osobowych, o którym mowa w art. 17c ustawy o RPO, niezbędnych do realizacji zadań wynikających z art. 8 ust. 2 ustawy o RPO. Z tego względu dostęp do informacji, o których mowa w art. 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur, zawartych lub utrwalonych w dokumentach lub materiałach audiowizualnych, audio lub wideo jest zapewniony przez Policję poprzez wgląd do tych dokumentów i materiałów w jednostce organizacyjnej Policji, która podlega wizytacji stosownie do przepisów art. 19 i 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur oraz art. 17c ustawy o RPO.

Ponadto w kontekście wskazanego przez Rzecznika w swoim wystąpieniu stanowiska SPT, że „Krajowemu Mechanizmowi Prewencji należy zapewnić, jak przewidziano w art. 20 OPCAT, między innymi dostęp do wszystkich informacji (...) w każdym momencie, w którym informacje takie są wymagane przez KMPT”, zauważyć należy, iż „dostęp do wszystkich informacji w każdym momencie” również nie oznacza prawa do pozyskania kopii dokumentów i materiałów audiowizualnych, audio lub wideo przez przedstawicieli KMPT. Dostęp do informacji w każdym momencie, oznacza zatem w praktyce w kontekście praw wynikających z art. 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur, iż przedstawiciele KMPT mogą żądać takiego dostępu do informacji, o których mowa w tym przepisie, które są zawarte i utrwalone w dokumentach lub materiałach audiowizualnych, audio lub wideo, podczas wizytacji jednostki organizacyjnej Policji jako miejsca zatrzymań w rozumieniu art. 4 niniejszego protokołu. Zaznaczyć należy, że taki sposób dostępu odnosi się do dokumentów i ww. materiałów, na których utrwalone są informacje objęte zakresem wynikającym z art. 20 ww. Protokołu. Natomiast inne informacje, które nie są zawarte w dokumentach lub ww. materiałach, np. dotyczące wyposażenia pomieszczeń dla osób zatrzymanych, mogą być udostępniane niezależnie od tego czy następuje to w trakcie wizytacji jednostki organizacyjnej Policji, czy też przed lub po zakończeniu jej wizytacji.

Dodać należy, iż celem prewencji w ramach krajowego mechanizmu prewencji jest przeciwdziałanie torturom, innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, zapobieganie takiemu traktowaniu oraz wzmacnianie w związku z tymi działaniami ochrony osób pozbawionych wolności w miejscach zatrzymań poprzez działania bezpośrednie i doraźne w tych miejscach, a nie analiza i ocena post factum dokumentów lub materiałów pod kątem zachowań lub przypadków mogących stanowić takie traktowanie i prowadzenie w związku z tym postępowań wyjaśniających, o których mowa w art. 12 ustawy o RPO, tj. w ramach interwencji w konkretnych sprawach.

Ponadto wskazać należy, iż zgodnie z art. 208 ust. 2 Konstytucji RP, zakres i sposób działania Rzecznika Praw Obywatelskich określa ustawa. Tym samym określone kompetencje RPO, w tym w ramach realizacji funkcji KMPT określa ustawa, a organ ten działa w sposób określony w ustawie również realizując funkcję KMPT powierzoną mu na podstawie art. 1 ust. 4 ustawy o RPO w ramach uprawnień do regularnego sprawdzania sposobu traktowania osób pozbawionych wolności

określonych w art. 8 ust. 2 ustawy o RPO. A biorąc pod uwagę, iż zakres uprawnień KMPT określony w art. 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur z uwagi na to, że nie został wdrożony w ustawie, stanowiąc część krajowego porządku prawnego stosuje się zgodnie z porządkiem obowiązującym w RP z uwzględnieniem celów, o których mowa w art. 1 niniejszego Protokołu – systemu regularnych wizyt przeprowadzanych w celu zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu w miejscach, gdzie przebywają osoby pozbawione wolności – nie można domniemywać kompetencji RPO w ramach realizacji KMPT, które nie zostały w tych przepisach przyznane, i które poza ten mandat wykraczają, w tym nie są niezbędne do realizacji tego mandatu, jak m.in. uzyskiwanie kopii dokumentów oraz materiałów audiowizualnych, audio, lub wideo, zawierających dane osobowe, obejmujące wizerunki osób pozbawionych wolności oraz innych osób, których dane zostały utrwalone na tych dokumentach lub w tych materiałach. Do sporządzenia i przedstawienia rekomendacji właściwym władzom w celu poprawy traktowania oraz warunków osób pozbawionych wolności i zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu albo też do przedstawiania propozycji i uwag odnośnie do obowiązujących oraz projektowanych przepisów prawnych nie jest niezbędne przetwarzanie danych osobowych osób zatrzymanych oraz innych osób zawartych w dokumentach oraz materiałach audiowizualnych, audio lub wideo z samego tylko faktu, że mogą dotyczyć osoby zatrzymanej. Ponadto należy zauważyć, że mandatem KMPT nie są objęte osoby zatrzymane czy też np. Policja jako uprawniona do stosowania środka przymusu w postaci zatrzymania, lecz miejsca, w których mogą przebywać osoby zatrzymane co wynika z art. 1 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur. Skoro mandat ten polega na systemie regularnych wizyt tych miejsc i sprawdzaniu sposobu traktowania osób pozbawionych wolności w tych miejscach, to trudno uznać, że dostęp do wszystkich informacji dotyczących traktowania tych osób, jak również warunków ich zatrzymania nie jest sensu stricto związany z wizytą KMPT w miejscu zatrzymania i obejmuje uzyskiwanie kopii dokumentów (często procesowych) oraz materiałów zawierających dane osobowe osób zatrzymanych i innych osób, których dane są utrwalone na tych dokumentach lub materiałach, poza wizytą miejsca zatrzymania po to by sporządzić rekomendacje w celu poprawy traktowania oraz warunków osób pozbawionych wolności i zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu a także aby przedstawić propozycje i uwagi odnośnie obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie. Tym bardziej, iż jak wskazano wcześniej KMPT w ramach realizacji mandatu wynikającego z Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur nie rozpatruje skarg indywidualnych ani nie podejmuje sprawy tylko przekazuje informacje właściwym organom celem podjęcia właściwych działań odpowiadających prawu. Poza tym zgodnie z art. 17c ustawy o RPO, Rzecznik może przetwarzać wszelkie informacje, w tym dane osobowe, niezbędne do realizacji swoich ustawowych zadań, co oznacza, że dostęp do wszystkich informacji dotyczących traktowania osób pozbawionych wolności jak i warunków ich zatrzymania stanowiących dane osobowe ma być niezbędny do realizacji zadań KMPT w ramach sprawowanego mandatu a nie dowolny i uznany jako niezbędny w ocenie RPO lub przedstawicieli RPO realizujących zadania KMPT. Niezbędność danych osobowych, w tym ich pozyskania jest determinowana celem realizowanych zadań przez RPO w ramach KMPT a nie uznaniem za takie przez RPO czy też przedstawicieli RPO w danym przypadku. A tym samym nie uzasadnia to uzyskiwania kopii dokumentów i materiałów audiowizualnych, audio lub wideo zawierających dane osobowe osób zatrzymanych oraz innych osób, a także szeregu innych informacji, gdyż wykracza to poza niezbędność przetwarzania danych osobowych dla realizacji zadań KMPT wynikających z art. 1 i 17 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur.

Dodać należy, iż w art. 13 ust. 1b ustawy o RPO określone zostały zasady przechowywania zarejestrowanego obrazu lub dźwięku (tj. nagrań) w miejscach, w których przebywają osoby pozbawione wolności, za zgodą tych osób, które zostały zarejestrowane w ramach wykonywania

zadań KMPT (tj. obrazu lub dźwięku zarejestrowanego na podstawie art. 13 ust. 1a pkt 1¹ ustawy o RPO), w Biurze RPO w pomieszczeniach zabezpieczonych przed dostępem osób nieupoważnionych, przez okres niezbędny w danej sprawie, jednak nie dłużej niż przez 10 lat, a także zasady udostępniania tak zarejestrowanego obrazu lub dźwięku osobie, która została zarejestrowana, a także jej przedstawicielowi ustawowemu lub pełnomocnikowi.

Natomiast brak analogicznych jak przepisy art. 13 ust. 1a i 1b ustawy o RPO, przepisów ustawowych określających zasady uzyskania w ramach realizacji zadań KMPT kopii dokumentów lub materiałów audiowizualnych, audio, lub wideo, zawierających dane osobowe, obejmujące wizerunki osób pozbawionych wolności oraz innych osób, których dane zostały utrwalone na tych dokumentach lub materiałach, a następnie regulujących zasady przechowywania takich dokumentów i materiałów a także brak przepisów określających zasady udostępniania tych dokumentów i materiałów osobom, których te dokumenty i materiały dotyczą lub innym uprawnionym podmiotom. Co prowadzi do wniosku, że takie kompetencje RPO i przedstawicieli RPO jak wskazano w wystąpieniu Rzecznika nie mieszczą się w ramach realizacji zadań KMPT, tym bardziej, że zgodnie z art. 208 ust. 2 Konstytucji RP takie kompetencje wymagają regulacji ustawowej.

Ponadto należy zauważyć, iż znaczenie wyrażenia „dostęp do wszystkich informacji dotyczących traktowania tych osób, jak również warunków ich zatrzymania, w celu umożliwienia krajowym mechanizmom prewencji wypełniania ich mandatu polegającego na przeprowadzaniu regularnych wizyt w celu zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, w tym regularnego sprawdzania sposobu traktowania osób pozbawionych wolności w miejscach zatrzymań, w celu wzmocnienia, jeśli to niezbędne, ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem” zarówno literalnie jak i celowościowo nie oznacza iż dostęp do wszystkich informacji dotyczących traktowania tych osób, jak również warunków ich zatrzymania, w ramach wizyty miejsc zatrzymań obejmuje prawo uzyskiwania, żądania przekazania lub otrzymywania kopii dokumentów lub materiałów audiowizualnych, audio lub wideo, zawierających dane osobowe osób zatrzymanych oraz innych osób, w tym danych wrażliwych, przez RPO oraz przedstawicieli RPO realizujących zadania KMPT a tym samym, że dostęp ten jest niezależny od wizyty w miejscu zatrzymania, w tym sprawdzania traktowania osób pozbawionych wolności w tych miejscach, odbywanej w ramach mandatu KMPT, a zatem że jest niezależny od mandatu KMPT określonego w art. 1 ww. Protokołu, gdyż mandat ten obejmuje system regularnych wizyt w miejscach, gdzie przebywają osoby pozbawione wolności w ww. celach prewencyjnych.

Ponadto wskazać należy, iż RPO realizując mandat KMPT, w ramach wizyt w miejscach zatrzymań, w tym poprzez dostęp do wszystkich informacji dotyczących traktowania osób pozbawionych wolności w miejscach zatrzymań jak również warunków ich zatrzymania, ingeruje również w prawa określone w art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. oraz odpowiadające im prawa określone w art. 31 ust. 3, art. 47, 49 i 51 Konstytucji RP, co tym bardziej dotyczy pozyskiwania dokumentów i materiałów zawierających informacje o tych osobach i co w tym przypadku wymaga ustawowej (wyraźnej) i odpowiadającej wymogom określonym w art. 8 ust. 2 ww. Konwencji oraz art. 31 ust. 2 Konstytucji RP ingerencji ustawowej przyznającej wprost kompetencje do takiej ingerencji w te prawa, w tym przyznającej prawo RPO do gromadzenia i pozyskiwania dokumentów lub materiałów audiowizualnych, audio lub wideo zawierających informacje dotyczące tych osób i dysponowania tymi dokumentami oraz materiałami, a także przepisów ustawowych nakładających na osoby pozbawione wolności obowiązek ujawniania RPO informacji ich dotyczących w postaci informacji

¹ zgodnie z art. 13 ust. 1a ustawy o RPO, 1a. Podczas wykonywania zadania, o którym mowa w art. 8 ust. 2, Rzecznik ma również prawo: 1) rejestrować dźwięk lub obraz w miejscach, w których przebywają osoby pozbawione wolności, za zgodą osób, które będą rejestrowane; 2) odbywać spotkania z osobami pozbawionymi wolności, bez obecności innych osób, a także z innymi osobami, co do których uzna, że mogą dostarczyć istotnych informacji.

utrwalonych w dokumentach lub nagraniach wideo lub audio (zawierających wiele informacji ze sfery osobistej, prywatnej lub intymnej) dla realizacji zadań KMPT, zważywszy, że zadania te dotyczą celów prewencyjnych. Ingerencja RPO w te prawa osób przebywających w miejscach zatrzymań występuje niezależnie od tego, iż osoby te zostały pozbawione wolności zgodne z prawem i pozostają pod kontrolą organów władzy, gdyż fakt pozbawienia wolności nie pozbawia tych osób ich praw wynikających z ww. przepisów art. 8 ww. Konwencji oraz art. 31 ust. 3, art. 47, 48 i 51 Konstytucji RP oraz wymaga zachowania tych standardów konwencyjnych oraz konstytucyjnych ingerencji w te prawa, również jeżeli dotyczy to ingerencji RPO w ramach realizacji jego zadań, a zatem stosownych przepisów w ustawie tj. m.in. w art. 13 ust. 1a i 1b ustawy o RPO.

Podsumowując powyższe stwierdzić należy, iż:

1. Trudności w dostępie Rzecznika i przedstawicieli KMPT do dokumentów i materiałów audiowizualnych, audio lub wideo podczas realizacji zadań KMPT wynikających z art. 8 ust. 2 ustawy o RPO oraz Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur nie wynikają z nieprawidłowego stosowania przez Policję przepisów art. 19 i 20 niniejszego Protokołu oraz przepisów art. 13, 17 i 17c ustawy o RPO, lecz sensu stricto wiążą się ze sposobem realizacji praw wynikających z tych przepisów, które nie statuuje prawa do uzyskiwania przez Rzecznika i przedstawicieli KMPT dokumentów lub materiałów audiowizualnych, audio lub wideo. Tym samym zarzut wobec Policji o uniemożliwianiu Rzecznikowi prawidłowego wykonywania powierzonej funkcji uczyniony w związku z ww. trudnościami jest nieuprawniony i nie znajduje podstaw w kontekście praw Rzecznika wynikających z ww. przepisów;
2. KMPT realizuje szeroko pojęte cele zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu w miejscach, gdzie przebywają osoby pozbawione wolności w ramach systemu regularnych wizyt miejsc zatrzymań, a tym samym cele te nie są odrębne i niezależne od wizyt w miejscach zatrzymań w rozumieniu art. 4 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur oraz w konsekwencji uprawnienia określone w art. 20 niniejszego Protokołu są sensu stricto związane z realizacją wizyt w miejscach zatrzymań w celu zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu zgodnie z celem ustanowienia KMPT określonym w art. 1 ww. Protokołu. A zatem nie jest dopuszczalne w świetle tych przepisów oraz art. 208 ust. 2 Konstytucji RP domniemanie, iż przedstawicielom RPO realizującym zadania KMPT w ramach uprawnienia określonego w art. 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur, w tym w szczególności w zakresie szeroko pojętego dostępu do wszystkich informacji dotyczących traktowania tych osób, jak również warunków ich zatrzymania, przysługuje w każdym czasie nieograniczone co do miejsca i czasu prawo do uzyskiwania kopii materiałów audio, wideo lub audiowizualnych lub kopii dokumentów zawierających dane osobowe osób pozbawionych wolności oraz innych osób, w tym funkcjonariuszy Policji, świadków, pokrzywdzonych i to tym bardziej niezależnie od wizyt (wizytacji) miejsca zatrzymań w rozumieniu art. 4 ww. Protokołu i bez związku z wizytacją takiego miejsca zatrzymania;
3. Nie znajduje podstaw prawnych, w tym w kontekście art. 208 ust. 2 Konstytucji RP, stanowisko RPO, iż w ramach dostępu przedstawicieli RPO realizujących zadania KMPT do wszystkich informacji dotyczących traktowania tych osób, jak również warunków ich zatrzymania przysługuje prawo do żądania przekazania kopii ww. materiałów i dokumentów mając na uwadze przepisy art. 19 i 20 w zw. z art. 1 i 4 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur, które nie ustanawiają takich uprawnień, jak również takie uprawnienia nie są ustanowione w art. 13, 17 ust. 1 i 2 oraz art. 17c ustawy o RPO oraz że prawo to przysługuje w każdym czasie w ramach szeroko pojętych celów zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu niezależnie od systemu regularnych wizyt miejsc

zatrzymań w ramach, których te cele są realizowane, w tym niezależnie od wizyty KMPT w miejscach zatrzymań w rozumieniu art. 4 ww. Protokołu;

4. Oczywistym jest, iż w myśl art. 7, art. 51 ust. 2 i 5 oraz art. 208 ust. 2 w związku z art. 13, 17 i art. 17c ustawy o RPO oraz przepisami art. 19 i 20 w zw. z art. 1 i 4 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur wskazany powyżej dostęp jak i tak szeroko pojmowany dostęp nieograniczony w czasie, przestrzeni, na jaki wskazuje RPO, do wszystkich informacji dotyczących traktowania tych osób, jak również warunków ich zatrzymania, w tym poprzez obowiązek udostępnienia przez Policję kopii materiałów wideo lub audiowizualnych lub kopii dokumentów zawierających dane osobowe osób pozbawionych wolności nie został ustanowiony;
5. Prawo „dostępu do informacji”, o którym mowa w art. 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur nie jest tożsame z prawem uzyskania dokumentu lub materiału audiowizualnego, audio lub wideo, na którym określone informacje są zawarte i utrwalone, w tym nie oznacza prawa do uzyskania kopii dokumentu lub materiału, gdyż prawo takie nie zostało ustanowione ani w art. 20 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur, ani w art. 13, 17 i 17c ustawy o RPO, jak również takie prawo nie zostało wskazane w stanowisku SPT przywołanym w wystąpieniu RPO;
6. Realizacja prośby RPO o umożliwienie analizy nagrań materiałów video, audio lub audiowizualnych z miejsc zatrzymań w jednostkach organizacyjnych Policji w tym z pomieszczeń dla osób zatrzymanych i doprowadzonych do wytrzeźwienia lub z innych pomieszczeń w tych jednostkach, w których mogą przebywać osoby zatrzymane w biurze RPO nie znajduje podstawy prawnej w art. 19 i 20 w zw. z art. 1 i 4 Protokołu do Konwencji w sprawie zakazu tortur, ani w art. 13, 17 i 17c ustawy o RPO oraz wykracza poza cele KMPT określone w art. 19 Protokołu do konwencji w sprawie zakazu tortur dotyczące, w szczególności regularnego sprawdzania sposobu traktowania osób pozbawionych wolności w miejscach zatrzymań określonych w art. 4 tego Protokołu w celu wzmocnienia, jeśli to niezbędne, ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, nieludzkim lub poniżającym traktowaniem albo karaniem w ramach systemu wizyt tych miejsc, o którym mowa w art. 4 wymienionego Protokołu, a także poza związane z tymi wizytami uprawnienia dostępu KMPT do informacji dotyczących sposobu traktowania osób zatrzymanych w miejscach zatrzymań, jak również warunków ich zatrzymania, tj. poza zakres określony w art. 20 ww. Protokołu.

Mając na uwadze powyższe należy wskazać, iż Policja, realizując swoje zadania, działa zawsze na podstawie i w granicach obowiązujących przepisów prawa. W obecnym stanie prawnym przekazywanie nagrań wideo (monitoringu) po opuszczeniu przez przedstawicieli KMPT budynku Policji, w ramach uprawnień do dostępu do wszelkich niezbędnych informacji podczas wizytacji jednostek organizacyjnych Policji, nie znajduje oparcia w obowiązujących regulacjach. Jeżeli jednak przepisy prawa w tym zakresie ulegną zmianie, z pełnym poszanowaniem nowych rozwiązań i z należytą starannością Policja będzie przekazywać wskazane materiały.

nadinsp. Roman KUSTER